

літератури, їхні погляди щодо питання створення «Школи радості та успіху» дуже схожі, та водночас залишаються оригінальними і неповторними.

Отже, для педагогічного світогляду С. Френе характерним є яскраво виражене гуманістичне спрямування, в якому філософія освіти стала визначальним чинником освітньої системи, теоретичною основою для порівняння чинних освітніх систем. Педагог був переконаний у тому, що вчитель, який володіє філософськими основами педагогічної діяльності, спроможний створювати власні педагогічні технології. У сучасному світі підходи та гуманістичні засади педагогіки С. Френе є актуальними щодо суті, завдань і ролі освіти.

Список використаних джерел

1. Заболотна О. Альтернативна педагогіка Селестена Френе: між традицією й інноваційністю. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2013. № 1. С. 49–55. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppstud_2013_1_9 (дата звернення: 19.05.2021).
2. Acker V. *The French Educator Célestin Freinet (1896–1966): An Inquiry Into how His Ideas Shaped Education*. Plymouth : Lexington Books, 2007. 105 p.
3. Dallabrida N. & Furtado D. Texto livre, trabalho colaborativo e imprensa escolar na Pedagogia Freinet. *Revista Educação em Questão*. 2021. URL: 59. 10.21680/1981-1802.2021v59n6ID24910.
4. Lotti A. & Di Masi D. & Surian A. Freinet oggi: una ricerca visuale tra la scuola di Vence e le scuole italiane Freinet today: a visual research in Vence and in Italian schools. 2022.

Л. М. Дяченко

ВИДАННЯ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ. ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ ЖИТТЯ ТА ТВОРЧОСТІ ВІДОМИХ ПЕДАГОГІВ

Особливістю сучасного етапу розвитку науки є її особистісна орієнтація, яка проявляється в спрямованості на розвиток інтелектуального творчого потенціалу особистості. Із цим пов'язана також активізація біографічних досліджень, коли минуле осмислюють, оцінюють, порівнюють із теперішнім кризь життя та діяльність відомих діячів, які завдяки своїм творчим успіхам стали символами окремих історичних періодів, коли відбувалися переломні події поступу народів і цивілізацій, розвиток культури, освіти, науки тощо.

Важливою джерельною базою для дослідників-біографістів є документи колекції рідкісних видань фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Значний сегмент цієї колекції складають видання німецькою мовою другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Біографічні видання цього періоду дають змогу отримати цінні знання про життя та творчості видатних педагогів Німеччини. Наприклад, ім'я Йоганна Фрідріха Гербарта не лише увійшло в історію педагогіки, а й стало символом педагогічного руху, так званих «гербартианців». На допомогу дослідникам його біографії у фонді ДНПБ України наявні видання з оглядом цікавих фактів з його життя [1; 3; 4; 5; 6].

Окремо відзначимо значущість епістолярної спадщини відомих персоналій. Епістолярні джерела – багатюще надбання для дослідження ролі особи в розвитку освіти, культури й суспільства загалом. Зокрема, у фонді ДНПБ України збережено і листи самого Й. Ф. Гербарта, і листи до нього [2; 7]. Листи були й будуть

унікальним джерелом інформації про особливості тієї чи іншої доби, про події, які пережила окрема людина й суспільство загалом.

Оригінальні іншомовні літературні джерела з фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського допоможуть науковцям забезпечити аргументованість і змістовність результатів біографічних та історико-педагогічних досліджень.

Список використаних джерел

1. Bartholomäi Fr. Joh. Friedr. Herbart : ein Lebensbild. Langensalza : Verlags-Comptoir von Hermann Beyer, 1875. 128 S.
2. Brandis K. G. Ungedruckte Briefe von Johann Friedr. Herbart. Gotha : Verlag von E. F. Thienemann, 1898. 36 S.
3. Flügel O. Der Philosoph J. F. Herbart. Leipzig: Verlag von Wilhelm Weicher, 1905. 47 S.
4. Kinkel W. Joh. Fr. Herbart. Sein Leben und seine Philosophie. Giessen : J. Ricker'sche Verlagsbuchhandlung (Alfred Töpelmann), 1903. 204 S.
5. Sallwürk E. v. Herbarts Lehrjahre. Bielefeld : Verlag von A. Helmich's Buchhandlung (Hugo Anders), 1890. 24 S.
6. Sallwürk E. v. Streifzüge zur Jugendgeschichte Joh. Fr. Herbarts. Langensalza : Hermann Beyer & Söhne (Beyer & Mann), 1903. 48 S.
7. Zimmermann R. Ungedruckte Briefe von und an Herbart. Wien : Wilhelm Braumüller, 1877. 147 S.

Н. І. Любовець

МЕМУАРИ ЯК СКЛАДНИК СУЧАСНИХ БІБЛІОТЕЧНИХ БІОБІБЛІОГРАФІЧНИХ РЕСУРСІВ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Усе частіше у науковому дискурсі мемуари розглядають як культурно-історичний феномен та ґрунтовний комунікативний ресурс, що впливає на формування у суспільстві гуманістичних цінностей та ідентичностей. Одночасно продовжуються дослідження і у царині традиційного джерелознавчого виміру мемуарних текстів. Особливо важливі мемуарні наративи для педагогіки. Адже, по-перше, вони є найбільш популярним/доступним викладом національної історії та досвіду Іншого, критичне засвоєння якого веде до самопізнання, особистісного зростання, соціалізації та самоствердження. По-друге, залишаються важливим історико-біографічним джерелом при вивченні історії педагогіки та її видатних постатей.

Кардинальних зміни у соціогуманітаристиці останніх десятиліть значно розширили методологічний інструментарій наукових досліджень. Зокрема, цифрова гуманітаристика (англ. Digital Humanities, DH) як нова міждисциплінарна галузь досліджень, що об'єднує методики і практики гуманітарних, соціальних і обчислювальних наук, надає можливість застосувати нові цифрові та інформаційно-комунікаційні технології, систематично використовувати цифрові ресурси у науці та освіті. У цьому випадку мова йде про гуманітарний зміст знання, логіку гуманітарних досліджень, а не лише комп'ютерні технології, коли на першому місці — логіка змісту, а не засобів [1, с.173].

Нові реалії кардинально вплинули на форми репрезентації наукових знань у суспільстві, створили умови для ефективнішої імплементації історико-культурних